

Εκπαιδευτικές Διαδρομές

##plugins.generic.pdfFrontPageGenerator.front.vol## 1, ##plugins.generic.pdfFrontPageGenerator.front.no## 2 (2025)

Εκπαιδευτικές Διαδρομές

Πρωθώντας την Ισότητα των Φύλων μέσω
Καινοτόμων Διδακτικών Προσεγγίσεων: Ο Στόχος
5 της Βιώσιμης Ανάπτυξης σε Πρακτική Εφαρμογή

*Ευδοκία Αθανασάκου, Λεωνή Μπαλντημά, Γεώργιος
Σ Γοροζίδης, Χαρίκλεια Πίτσου*

doi: [10.12681/edro.40037](https://doi.org/10.12681/edro.40037)

Copyright © 2025, Ευδοκία Αθανασάκου, Λεωνή Μπαλντημά,
Γεώργιος Σ Γοροζίδης, Χαρίκλεια Πίτσου

##plugins.generic.pdfFrontPageGenerator.front.license##
[##plugins.generic.pdfFrontPageGenerator.front.license.cc-by-nc-nd4##](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Πρωθώντας την Ισότητα των Φύλων μέσω Καινοτόμων Διδακτικών Προσεγγίσεων: Ο Στόχος 5 της Βιώσιμης Ανάπτυξης σε Πρακτική Εφαρμογή

Ευδοκία Αθανασάκου

ΠΕ70, Παν. Πατρών, up1083435@ac.upatras.gr

Λεωνή Μπαλντημά

ΠΕ70, Παν. Πατρών, up1083354@ac.upatras.gr

Γεώργιος Σ Γοροζίδης

PhD, ΕΕΠ, ΤΕΠΕΚΕ, Παν. Πατρών, gorozidis@upatras.gr

Χαρίκλεια Πίτσου

PhD, ΕΔΙΠ, ΤΕΠΕΚΕ, Παν. Πατρών, xpitsou@upatras.gr

Περίληψη

Παρόλο που η ανθρωπότητα έχει προοδεύσει όσον αφορά την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει ότι οι γυναίκες και τα κορίτσια καθημερινά υφίστανται διακρίσεις σε όλη την υφήλιο. Βιώνουν διακρίσεις καθώς οι διάφορες μορφές ανισοτήτων βρίσκονται σε όλα τα πλαίσια της κοινωνίας, ακόμα και μέσα στην οικογένεια. Μία από τις μορφές ανισοτήτων που βιώνουν είναι η έμφυλη. Δεδομένης της κατάστασης οργανισμοί όπως ο ΟΗΕ υιοθετούν και ενισχύουν πολιτικές που αποβλέπουν στην προώθηση της ισότητας των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών και των κοριτσιών σε όλα τα επίπεδα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο 5^{ος} Στόχος της Βιώσιμης Ανάπτυξης που μέσω της ίσης πρόσβασης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση μεταξύ αγοριών και κοριτσιών στοχεύει στην εξάλειψη κάθε έμφυλης διάκρισης. Και τούτο διότι το σχολείο μέσα από τα προγράμματά του μπορεί να συμβάλλει στην καλλιέργεια αξιών και αρχών όπως αυτής της ισότητας. Στο δημοτικό σχολείο, μέσω των μαθημάτων Θρησκευτικών και Κοινωνικής Πολιτικής Αγωγής στην Ε΄ τάξη, στο πλαίσιο των θεματικών πεδίων «Πτώση» και «Η ζωή στο σπίτι μας» και στις θεματικές ενότητες «Τα δύο φύλα» και «Οι ρόλοι των μελών της οικογένειας και ο δικός μου ρόλος» αντίστοιχα, δίνεται η ευκαιρία να πραγματοποιηθούν δραστηριότητες σχετικά με τις έμφυλες ανισότητες στο πλαίσιο της οικογένειας. Βάσει των προαναφερόμενων η παρούσα εργασία παρουσιάζει ένα καινοτόμο διδακτικό σενάριο που στοχεύει να ενημερώσει και να ευαισθητοποιήσει τους μαθητές/τριες σχετικά με τους ρόλους φύλου μέσα στην οικογένεια και τα υπάρχοντα στερεότυπα που δύνανται να προκαλέσουν συγκρούσεις και να υπονομεύσουν τις αρμονικές σχέσεις μεταξύ των μελών μιας οικογένειας.

Λέξεις-κλειδιά: διδακτική πρόταση, έμφυλη ανισότητα, διάκριση, ισότητα, 5^{ος} στόχος βιώσιμης ανάπτυξης

Promoting Gender Equality through Innovative Teaching Approaches: Goal 5 of Sustainable Development in Practice

Eudokia Athanasakou

PE70, University of Patras, up1083435@ac.upatras.gr

Leoni Mpalintima,

PE70, University of Patras, up1083354@ac.upatras.gr

Georgios S Gorozidis,

*PhD, Department of Educational Sciences and Social Work,
University of Patras, gorozidis@upatras.gr*

Charikleia Pitsou

*PhD, Department of Educational Sciences and Social Work,
University of Patras, xpitsou@upatras.gr*

Abstract

Although humanity has made progress in terms of gender equality and the empowerment of women, no one can deny that women and girls face daily discrimination across the globe. They experience discrimination as various forms of inequality permeate all aspects of society, even within the family. One of the types of inequality they face is gender-based. Given this reality, organizations like the United Nations adopt and promote policies aimed at advancing gender equality and empowering women and girls at all levels. A characteristic example is the 5th Sustainable Development Goal, which, through equal access to primary education for boys and girls, seeks to eliminate all forms of gender discrimination. This is because schools, through their curricula, can contribute to cultivating values and principles such as equality. In primary education, through subjects like Religious Studies and Social and Political Education in the fifth grade, within the thematic units "The Fall" and "Life in Our Home," and specifically in the sections "The Two Genders" and "The Roles of Family Members and My Role," opportunities are provided to carry out activities related to gender inequalities within the family context. Based on the aforementioned, this paper presents an innovative teaching scenario aimed at raising students' awareness and sensitizing them about gender roles within the family and the existing stereotypes that can cause conflicts, undermining harmonious relationships.

Keywords: teaching scenario, gender inequality, discrimination, equality, 5th Sustainable Development Goal

Εισαγωγή

Η προώθηση της ισότητας των φύλων μέσα από καινοτόμες διδακτικές προσεγγίσεις είναι κρίσιμη για τη διαμόρφωση αυριανών πολιτών που θα συλλογίζονται με κριτική διάθεση από νεαρή ηλικία. Και τούτο διότι οι μαθητές και οι μαθήτριες καθημερινά μπορούν να παρατηρούν αλλά και να βιώνουν καταστάσεις που δεν προωθούν την ίση μεταχείριση μεταξύ γυναικών και ανδρών, μεταξύ κοριτσιών και αγοριών. Η καλλιέργεια και η ανάπτυξη της κριτικής συνείδησης του ατόμου μέσω και της εκπαίδευσης από τα πρώτα του χρόνια θεωρείται πρώτιστη και αναγκαία προκειμένου να αμφισβητηθούν οι καταπιεστικές κοινωνικές συνθήκες και να δημιουργηθούν οι βάσεις για μια κοινωνία που θα προάγει την ιστιμία και τη κοινωνική δικαιοσύνη (Νικολακάκη, 2011).

Τα παιδιά στο δημοτικό σχολείο, και ιδιαίτερα τα μεγαλύτερα, βρίσκονται σε φάση έντονης ανάπτυξης αντιλήψεων για τον εαυτό τους και τον κοινωνικό τους ρόλο, ενώ παράλληλα αρχίζουν να αντιλαμβάνονται τα πρότυπα και τις διακρίσεις που σχετίζονται με τα φύλα (Blumberg, 2008). Στο σημείο αυτό θεωρείται σημαντική η οριοθέτηση της έμφυλης ανισότητας. Σύμφωνα με το European Institute for Gender Equality (2024) η ανισότητα των φύλων αφορά «στις διαφορές στην πρόσβαση των γυναικών και των ανδρών σε πόρους, δικαιώματα, ελευθερίες, κοινωνική θέση και ευημερία, οι οποίες συνήθως ευνοούν τους άνδρες και συχνά θεσμοποιούνται μέσω της νομοθεσίας, της δικαιοσύνης και των κοινωνικών προτύπων». Το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής (ΚΠΑ), όπως και των Θρησκευτικών, αποτελεί ένα ευνοϊκό πεδίο για την υλοποίηση ενός διδακτικού σεναρίου που στον πυρήνα του έχει την ισότητα και σκοπεύει να αναδείξει τη σημασία της καταπολέμησης των διακρίσεων μέσω βιωματικών ασκήσεων και ομαδικών δραστηριοτήτων (Sleeter, 2014).

Παράλληλα, έρευνες δείχνουν ότι η ένταξη της θεματικής της ισότητας των φύλων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση μέσω συνεργατικών και ενεργητικών μεθόδων διδασκαλίας μπορεί να έχει θετικά αποτελέσματα στην αποδόμηση των στερεοτύπων (Aikman & Unterhalter, 2005). Μέσα από πρακτικές όπως οι προσομοιώσεις, οι συζητήσεις και οι αναστοχαστικές δραστηριότητες, οι μαθητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να κατανοήσουν τις έμφυλες διακρίσεις και να αναπτύξουν δεξιότητες κοινωνικής ευθύνης και δικαιοσύνης (Connell, 2009). Τέτοιες καινοτόμες διδακτικές προσεγγίσεις στηρίζονται, επίσης, στην προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δημοκρατικών αξιών, όπως ορίζεται από ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα εκπαιδευτικών πολιτικών που αποσκοπούν στη διαμόρφωση πολιτών με συνείδηση δικαιοσύνης και αλληλεγγύης (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2016; UNESCO, nd).

Επιπρόσθετα, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση διδακτικών σεναρίων και προγραμμάτων που αφορούν στην καταπολέμηση των έμφυλων διακρίσεων συνάδουν απόλυτα με τον 5^ο Στόχο της Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ (2015), ο οποίος στοχεύει στην ισότητα των φύλων και την χειραφέτηση όλων των γυναικών και των κοριτσιών. Συγκεκριμένα, το περιεχόμενό του αφορά τον/την:

«5.1 Τερματισμό κάθε μορφής διακρίσεων κατά των γυναικών και κοριτσιών, οπουδήποτε.

5.2 Εξάλειψη όλων των μορφών βίας κατά όλων των γυναικών και κοριτσιών, τόσο στην ιδιωτική όσο και στη δημόσια ζωή, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων καθώς και της σεξουαλικής και κάθε άλλου είδους εκμετάλλευσης.

5.3 Εξάλειψη όλων των επιβλαβών πρακτικών, όπως ο παιδικός, πρόωρος και καταναγκαστικός γάμος καθώς και ο ακρωτηριασμός γυναικείων γεννητικών οργάνων.

5.4 Αναγνώριση και εκτίμηση της μη αμειβόμενης φροντίδας και οικιακής εργασίας, μέσω της παροχής δημόσιων υπηρεσιών, υποδομών και πολιτικών κοινωνικής προστασίας, και της προαγωγής της κοινής ευθύνης μέσα σε ένα νοικοκυριό και στην οικογένεια, ανάλογα με τις εκάστοτε εθνικές ιδιαιτερότητες.

5.5 Διασφάλιση της πλήρους και αποτελεσματικής συμμετοχής καθώς και των ισότιμων ευκαιριών ανάληψης ηγετικού ρόλου των γυναικών σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων στην πολιτική, οικονομική και δημόσια ζωή.

5.6 Διασφάλιση της καθολικής πρόσβασης στη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία καθώς και διασφάλιση των αναπαραγωγικών δικαιωμάτων, όπως έχει συμφωνηθεί με βάση το Πρόγραμμα Δράσης της Διεθνούς Διάσκεψης για τον Πληθυσμό και την Ανάπτυξη, την Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνου, και τα έγγραφα που προέκυψαν από τις διασκέψεις αναθεώρησης.

5.α Δρομολόγηση μεταρρυθμίσεων οι οποίες θα παράσχουν στις γυναίκες ίσα δικαιώματα ως προς τους οικονομικούς πόρους, καθώς και πρόσβαση στην ιδιοκτησία, στον έλεγχο της γης και άλλων μορφών ιδιοκτησίας, στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, στις κληρονομίες και στους φυσικούς πόρους, σύμφωνα με την εκάστοτε εθνική νομοθεσία.

5.β Ενίσχυση της χρήσης της τεχνολογίας γενικής εφαρμογής, και ιδίως της τεχνολογίας της πληροφορίας και των επικοινωνιών, προωθώντας έτσι την ενδυνάμωση των γυναικών.

5.γ Υιοθέτηση και ενίσχυση ορθών πολιτικών και εφαρμόσιμων νομοθεσιών που αποβλέπουν στην προώθηση της ισότητας των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών και των κοριτσιών σε όλα τα επίπεδα».

Καθώς η ισότητα των φύλων δεν αποτελεί μόνο ένα παγκόσμιο στόχο της βιώσιμης ανάπτυξης, ένα θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα αλλά και απαραίτητο θεμέλιο για έναν ειρηνικό, βιώσιμο και με ευημερία κόσμο θεωρούμε καίριας σημασίας τον σχεδιασμό και την υλοποίηση σχετικών προγραμμάτων. Σε αυτήν την κατεύθυνση η παρούσα εργασία παρουσιάζει ένα καινοτόμο διδακτικό σενάριο που εστιάζει στην ισότητα των φύλων, στοχεύοντας στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των μαθητών/τριών.

Επισκόπηση διδακτικού σεναρίου: στοιχεία εφαρμογής

Το συγκεκριμένο διδακτικό σενάριο είναι σχεδιασμένο για να εφαρμοστεί στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και πιο συγκεκριμένα στην Ε΄ Δημοτικού. Υλοποιείται στο πλαίσιο των μαθημάτων των Θρησκευτικών στο πεδίο «Πτώση» και στην ενότητα «Τα δύο φύλα» και της ΚΠΑ στο πεδίο «Η ζωή στο σπίτι μας» και στην ενότητα «Οι ρόλοι των μελών της οικογένειας και ο δικός μου ρόλος». Το διδακτικό σενάριο έχει διάρκεια 10 διδακτικών ωρών.

Σκοπός και στόχοι

Γενικός σκοπός του παρόντος διδακτικού σεναρίου είναι να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες ότι οι ρόλοι μέσα στην οικογένεια μπορεί να μην εναρμονίζονται μεταξύ τους λόγω των έμφυλων ανισοτήτων. Συγκεκριμένα, με την ολοκλήρωση του σεναρίου οι μαθητές/τριες επιδιώκεται να είναι σε θέση να:

- Διατυπώνουν τον ορισμό της έμφυλης (αν)ισότητας και να την εντοπίζουν.
- Επιλύουν προβλήματα έμφυλων διακρίσεων.
- Αναγνωρίζουν τον ρόλο των μελών της οικογένειας και τον δικό τους μέσα σε αυτήν.
- Συζητούν για τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα στην οικογένεια και να ευαισθητοποιούνται στα θέματα παραβιάσεών τους

Μαθησιακά αποτελέσματα

Με βάση το Πρόγραμμα Σπουδών για τα μαθήματα των Θρησκευτικών και της Κοινωνικής Πολιτικής Αγωγής της Ε΄ τάξης(ΙΕΠ, 2023, ΦΕΚ 13744/Δ1 και ΦΕΚ 10537/Δ1), το παρόν διδακτικό σενάριο επιδιώκει την επίτευξη των παρακάτω

μαθησιακών αποτελεσμάτων. Με την ολοκλήρωση του σεναρίου, οι μαθητές και οι μαθήτριες θα είναι σε θέση να:

- Αναγνωρίζουν στα βιβλικά κείμενα την ισότητα των δύο φύλων.
- Προσδιορίζουν τη σημαντικότητα της οικογένειας και τον ρόλο τους μέσα σε αυτήν.
- Συζητούν για υποχρεώσεις και δικαιώματα στην οικογένεια και ευρύτερα (π.χ. προσδιορίζουν τα βασικά δικαιώματά τους, ευαισθητοποιούνται σε θέματα παραβιάσεών τους και συζητούν δράσεις υπεράσπισής τους).
- Περιγράφουν τον τρόπο λήψης αποφάσεων στην οικογένεια.
- Αναπτύσσουν το αίσθημα σεβασμού προς τον εαυτό τους και τα άλλα μέλη της οικογένειάς τους.
- Αναπτύσσουν δεξιότητες προσωπικής ευθύνης σχετικά με τις ενέργειές τους.
- Αισθάνονται επαρκείς για τον εαυτό τους (αυτοαντίληψη, αυτοεκτίμηση, ιδιωτικότητα, συναίσθημα ασφάλειας, φροντίδας).
- Αναγνωρίζουν τις ποικίλες μορφές οικογενειακής οργάνωσης και να στοχάζονται γι' αυτές.

Προαπαιτούμενες γνώσεις

Οι μαθητές/τριες οφείλουν από προηγούμενες τάξεις να αναγνωρίζουν τη σπουδαιότητα της αγάπης και της ειλικρίνειας στις σχέσεις μεταξύ αδερφών, να εξιστορούν περιπτώσεις και συμβάντα στα οποία είναι ορατός ο ισότιμος ρόλος της γυναίκας στην Ορθόδοξη Εκκλησία, να εξηγούν τις αιτίες για τις οποίες στη ζωή και τη διδασκαλία της Εκκλησίας δεν υφίστανται διακρίσεις μεταξύ φυλετικών ταυτοτήτων και να περιγράφουν τη ζωή του Αδάμ και της Εύας στον παράδεισο κοντά στον Θεό. Επιπροσθέτως, θα πρέπει να καταγράφουν τα μέλη της οικογένειας να βρίσκουν χαρακτηριστικά διαφορών τύπων οικογενειών, να αναφέρουν συγγενικές σχέσεις, καθώς και να αφηγούνται καταστάσεις και γεγονότα που έχουν βιώσει με τους συγγενείς τους.

Οργάνωση διδασκαλίας και υλικοτεχνική υποδομή

Για την αποδοτική οργάνωση της διδασκαλίας ο/η δάσκαλος/α της τάξης είναι απαραίτητο να ξέρει τους σκοπούς των γνωστικών αντικειμένων, τους ειδικότερους στόχους της θεματικής ενότητας, καθώς και το εννοιολογικό περιεχόμενό της. Να έχει, επιπλέον, αποφασίσει το υποστηρικτικό υλικό που θα αξιοποιήσει (λογισμικό, έντυπα κ.λπ.) και τους τρόπους που θα αξιολογήσει τον εαυτό του/της και τους μαθητές/τριες. Στο συγκεκριμένο σενάριο η διάταξη των θρανίων θα διευκολύνει τη διαμόρφωση ομάδων και την εκτέλεση παιχνιδιών. Το εκπαιδευτικό υλικό που θα αξιοποιηθεί στο συγκεκριμένο σενάριο είναι: βίντεο, παραμύθι, θρησκευτικό κείμενο, φωτοτυπίες με εικόνες και σταυρόλεξο. Όσον αφορά τα εποπτικά μέσα, απαραίτητα θεωρούνται ο υπολογιστής, ηχεία, προτζέκτορας, πίνακας προβολών, χρωματιστά χαρτάκια, μαύρα μαντήλια, χρωματιστά μπαλόνια, πολύχρωμοι μαρκαδόροι, χαρτόνι, ψαλίδια, κόλλα, μπάλα, μαύρο καπέλο και στυλό.

Διδακτικοί μέθοδοι και τεχνικές

Στο επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας είναι ο μαθητής και η μαθήτρια, ενώ το περιβάλλον ανάλυσης και επεξήγησης του περιεχομένου του μαθήματος

κινείται από το πλαίσιο της τάξης του σχολείου στο πλαίσιο της κοινότητας και της κοινωνίας γενικότερα. Με τον τρόπο αυτό αξιοποιούνται ποικίλες μέθοδοι και τεχνικές. Αρχικά, έχουμε την *ομαδοσυνεργατική μέθοδο*, τη *βιοματική-επικοινωνιακή μέθοδο*, η οποία επικεντρώνει το ενδιαφέρον σε καθημερινά προβλήματα, και τη *μέθοδο επαγωγικής διερεύνησης*, όπου τα άτομα ξεκινούν μέσω παρατηρήσεων με σκοπό να καταλήξουν σε κάποιες υποθέσεις και να προχωρήσουν σε έρευνα.

Όσον αφορά τις τεχνικές, γίνεται χρήση των παραλλαγών *Think – Pair – Share (TPS)*: *Σκέψου, συζήτησε ανά 2 και ανά 4* και μοιράσου όπου οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ζευγάρια και συζητούν μεταξύ τους και έπειτα μοιράζονται τις απόψεις τους με την ολομέλεια της τάξης. Έπειτα, έχουμε τον *καταιγισμό ιδεών* ο οποίος εφαρμόζεται με την ενεργό συμμετοχή όλων των μαθητών και μαθητριών καθώς και την τεχνική της *στρογγυλής τράπεζας*. Σε αυτήν απαιτεί από τους μαθητές/τριες να κάθονται σε κύκλο για να έχουν όλοι/ες βλεμματική επαφή μεταξύ τους, ώστε να ακούγονται οι σκέψεις και οι ιδέες τους. Επιπρόσθετα, έχουμε τον *διάλογο* όπου ο/η εκπαιδευτικός της τάξης παύει να αποτελεί αυθεντία, το *παιχνίδι ρόλων* που συμβάλλει στην ενεργή συμμετοχή των μαθητών/τριών και των μαθητριών και την τεχνική των *ερωτοαποκρίσεων*.

Παρουσίαση των δραστηριοτήτων

1η διδακτική ώρα: Ο/Η εκπαιδευτικός διερευνά αν τα παιδιά γνωρίζουν πώς δημιουργήθηκε ο άνθρωπος, περιμένοντας να ακουστούν διάφορες σκέψεις (όπως από τον Αδάμ και την Εύα). Στη δραστηριότητα με τίτλο «Και τώρα ποιος ρωτάει;» ο/η εκπαιδευτικός προτρέπει τα παιδιά να διαβάσουν ένα κείμενο σχετικό με τη «Γένεσις του Αδάμ και της Εύας», το οποίο προβάλλεται στον διαδραστικό πίνακα μέσω του προτζέκτορα. Χωρίζει τα παιδιά σε τρεις ρόλους (του Θεού, του αφηγητή και του Αδάμ) για να διαβαστεί το κείμενο με περισσότερο ενδιαφέρον. Μετά την ολοκλήρωση της ανάγνωσης, ακολουθεί βίντεο με τίτλο «Η δημιουργία του κόσμου από τον Θεό». Ο/Η δάσκαλος/α μοιράζει τότε φύλλα εργασίας με ερωτήσεις που αφορούν το βίντεο αυτό (βλ. Παράρτημα ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1). Επιλέγει ένα παιδί να διαβάσει την πρώτη ερώτηση και αυτό με τη σειρά του διαλέγει ένα άλλο παιδί να την απαντήσει. Εάν ο/η μαθητής/τρια απαντήσει σωστά, τότε έχει την ευκαιρία να κάνει μια ερώτηση και να επιλέξει έναν/μία συμμαθητή/τρια του/της να απαντήσει και ούτω καθεξής. Εάν κάποιος/α μαθητής/τρια απαντήσει λάθος, τότε εκείνος/η που θέτει την ερώτηση μπορεί να επιλέξει άλλον/η για να απαντήσει. Συγχρόνως, έχουν τη δυνατότητα να καταγράφουν τις απαντήσεις στο φύλλο εργασίας. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας, ένας/μία μαθητής/τρια μπορεί να κάνει μια ανακεφαλαίωση. Στη δραστηριότητα αυτή, που έχει τίτλο «Ένα ταξίδι στο χρόνο», οι μαθητές/τριες σηκώνονται από τις θέσεις τους και δημιουργούν ένα τρενάκι, κρατώντας στα χέρια τους χρωματιστά χαρτάκια. Ένα παιδί με το λευκό χαρτάκι δεν συμπεριλαμβάνεται στο τρενάκι και έχει διαφορετικό ρόλο. Καλείται να ακουμπάει στον ώμο όποιο παιδί θέλει, και εκείνο θα πρέπει να αναπαριστά τον Αδάμ ή την Εύα και να πουν ποιους ρόλους θα είχαν στη μεταξύ τους σχέση αν ζούσαν στη σημερινή εποχή.

2η διδακτική ώρα: Ο/Η εκπαιδευτικός υπενθυμίζει την τελευταία δραστηριότητα της προηγούμενης διδακτικής ώρας και διερευνά τους λόγους που αποδόθηκαν οι συγκεκριμένοι ρόλοι στον Αδάμ και την Εύα. Σκοπός αυτής της διαδικασίας είναι να τους εισάγει στις έννοιες: στερεότυπο, προκατάληψη, ισοτιμία, διάκριση. Στη δραστηριότητα με τίτλο «Ραντεβού... στα τυφλά» ο/η εκπαιδευτικός προβάλλει δύο βίντεο που είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο με τίτλο «Δείξε μου το φύλο σου να σου πω το μέλλον σου (για κορίτσια)» και «Δείξε μου το φύλο σου να σου πω

το μέλλον σου (για αγόρια)» που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου «Bee Boosting Gender Equality in Education». Μετά την προβολή, ζητά από τα παιδιά να σηκωθούν όρθια, να πάρουν από ένα μαντήλι και να κλείσουν τα μάτια τους. Ξεκινά η περιφορά στον χώρο και με το πρώτο άτομο που θα ακουμπήσουν δημιουργούν ζευγάρι. Στη συνέχεια, οι μαθητές/τριες δουλεύουν σε ζευγάρια, καταγράφουν τις σκέψεις τους σχετικά με τα έμφυλα στερεότυπα. Όταν όλα τα ζευγάρια είναι έτοιμα, σηκώνονται ένα-ένα στον πίνακα, μοιράζονται τις σκέψεις τους με τους υπόλοιπους συμμαθητές και συμμαθήτριές τους και ο/η εκπαιδευτικός καταγράφει στον πίνακα όσα στερεότυπα αναφέρονται από τους μαθητές/τριες.

3η διδακτική ώρα: Στη δραστηριότητα με τίτλο «Το λουλουδί της ισότητας» ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει τέσσερις ρόλους (αφηγητής, Δανάη, Ελένη, παπαγάλος) στους/στις μαθητές/τριες με κλήρωση, προκειμένου τα παιδιά να διαβάσουν ένα παραμύθι «Το λουλουδί της ισότητας». Στη συνέχεια, τα παιδιά χωρίζονται και πάλι σε ομάδες. Στον χώρο είναι διασκορπισμένα μπαλόνια σε πέντε διαφορετικά χρώματα. Ο/Η εκπαιδευτικός τους προτρέπει να επιλέξουν όποιο μπαλόνι επιθυμούν χωρίς να γνωρίζουν τον σκοπό που θα το κάνουν αυτό. Τα παιδιά με το ίδιο χρώμα δημιουργούν μια ομάδα και γράφουν τα δικαιώματα των γυναικών που δεν αναφέρονται στην ιστορία και μάλιστα με διαφορετικό χρώμα ανάλογα με το πόσο αποδεκτό είναι από την κοινωνία. Θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί μαύρο χρώμα για κάτι που δεν είναι ιδιαίτερα αποδεκτό, για παράδειγμα, οι γυναίκες δεν θέλουν να κάνουν παιδιά, καφέ για δικαιώματα που έχουν πάρει πολιτική διάσταση πχ άμβλωση και κίτρινο για τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα πχ περίθαλψη. Αφού ακουστούν τα δικαιώματα που έχουν καταγράψει όλες οι ομάδες αυτάσημειώνονται σε ένα χαρτόνι που είναι σε σχήμα λουλουδιού.

4η-5η διδακτική ώρα: Στη δραστηριότητα με τίτλο «Οι μικροί ερευνητές» οι μαθητές/τριες εργάζονται σε μικρές ομάδες στην αίθουσα της πληροφορικής. Χωρίζονται σε ομάδες των τριών ατόμων με κλήρωση και προσπαθούν να ανακαλέσουν στην μνήμη τους πώς απεικονίζονται στον ιερό ναό οι Άγιοι και οι Αγίες στις αγιογραφίες. Στη συνέχεια, καλούνται να αναζητήσουν με τις ομάδες τους στο διαδίκτυο εικόνες της Ορθόδοξης Εκκλησίας και να καταγράψουν ομοιότητες και διαφορές, προκειμένου να επιβεβαιώσουν ή να διαψεύσουν τις υποθέσεις τους. Ο/Η εκπαιδευτικός κινείται μέσα στην αίθουσα και περνάει από τα θρανία όλων των ομάδων, προκειμένου να δει τα βήματα που ακολουθούν και να λύσει τυχόν απορίες ή. Τα ευρήματα των ομάδων θα παρουσιαστούν στην ολομέλεια της τάξης. Φυσικά, λαμβάνεται μέριμνα για άθεους/ες μαθητές/τριες ή για παιδιά που ασπάζονται άλλο θρήσκευμα.

6η διδακτική ώρα: Σε αυτό το σημείο εντάσσεται η Κοινωνική Πολιτική Αγωγή στο πρόγραμμα. Ο/Η εκπαιδευτικός αρχικά κάνει μια συζήτηση με τα παιδιά, σχετικά με το τι είναι ρόλος, παραθέτοντας ένα παράδειγμα (π.χ. ο ρόλος μου σαν εκπαιδευτικός είναι να μαθαίνω στα παιδιά τις βασικές γνώσεις, ενώ στο σπίτι ο ρόλος μου είναι να υποστηρίζω την οικογένειά μου). Αφού κατανοηθεί πλήρως η έννοια του ρόλου και τα παιδιά δεν αντιμετωπίζουν κάποια δυσκολία, τους ζητά να πουν πώς αντιλαμβάνονται τον ρόλο της γυναίκας και του άντρα στην οικογένεια. Αργότερα, στη δραστηριότητα με τίτλο «Unisex ή Unique δουλειές;» ο/η δάσκαλος/α μοιράζει από ένα φύλλο εργασίας (βλ. Παράρτημα ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2) σε όλη την τάξη, όπου αποτυπώνονται φωτογραφίες από διάφορες οικιακές δουλειές, οι οποίες πραγματοποιούνται και από τα δύο φύλα ξεχωριστά. Τα παιδιά καλούνται να κυκλώσουν τη φωτογραφία που είναι πιο κοντά στα δικά τους οικογενειακά βιώματα. Ακολουθεί συζήτηση. Μετέπειτα, στην επόμενη δραστηριότητα που έχει τίτλο «Ο δεκάλογος της οικογένειας» τα παιδιά χωρίζονται με κλήρωση σε ομάδες και

καλούνται να διαμορφώσουν δέκα κανόνες της οικογένειας σχετικά με τις δουλειές του σπιτιού, όπως «Όλοι οφείλουν να στρώνουν τα κρεβάτια τους μόλις ξυπνάνε». Στο τέλος, κάθε ομάδα καλείται να αναφέρει τους κανόνες που έχει γράψει.

7η διδακτική ώρα: Στη δραστηριότητα «Καυτή πατάτα» ο/η εκπαιδευτικός καλεί τους μαθητές/τριες να δημιουργήσουν έναν κύκλο. Εκείνος/η μπαίνει στη μέση του κύκλου και κρατώντας μια μπάλα λέει το όνομά του/της και τον ρόλο του/της μέσα στην οικογένεια, όπως και των υπόλοιπων μελών. Στη συνέχεια, πετάει την μπάλα σε ένα άτομο και εκείνο από τη θέση που βρίσκεται, καλείται να κάνει το ίδιο. Μόλις ολοκληρώσει, πετάει τη μπάλα σε ένα άλλο παιδί και επαναλαμβάνεται η ίδια διαδικασία μέχρι η μπάλα να περάσει από όλη την τάξη. Ο/Η εκπαιδευτικός όταν ακούει τις διαφορετικές μορφές οικογένειας μπορεί να τις χαρακτηρίζει ως μονογονεϊκή, πυρηνική, πολύτεκνη κλπ. Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας ακολουθεί συζήτηση για τον εντοπισμό ομοιοτήτων και διαφορών σχετικά με τους ρόλους που έχει το κάθε μέλος στις διαφορετικές οικογένειες. Στην επόμενη δραστηριότητα με τίτλο «Η βεντάλια των οικογενειών» ο/η δάσκαλος/α μοιράζει ένα φύλλο εργασίας (βλ. Παράρτημα ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3) στους μαθητές/τριες, στο οποίο αποτυπώνονται διάφορες μορφές οικογένειας. Τα παιδιά οφείλουν να συμπληρώσουν κάτω από τις φωτογραφίες τον τύπο της οικογένειας που βλέπουν. Ακολουθεί ένα ακόμη φύλλο εργασίας (βλ. Παράρτημα ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 4), όπου οι μαθητές/τριες καλούνται να λύσουν ένα σταυρόλεξο σχετικά με όσα έχουν ειπωθεί παραπάνω.

8η διδακτική ώρα: Στη δραστηριότητα με τίτλο «Ο Τρελοκαπελάς» οι μαθητές/τριες καλούνται να πάρουν μέρος σε ένα παιχνίδι ρόλων. Ο/Η εκπαιδευτικός γράφει σε μικρά χαρτάκια τα μέλη που απαρτίζουν μια οικογένεια και τα βάζει μέσα σε ένα καπέλο. Οι μαθητές/τριες, τότε, έχουν την ευκαιρία να τραβήξουν από ένα χαρτί, καθώς ο/η δάσκαλος/α περνάει από το θρανίο τους και, ανάλογα με τον ρόλο τους, θα χωριστούν σε αντίστοιχες ομάδες. Με βάση τα ερεθίσματά τους, μοιράζονται μεταξύ τους ποιες είναι οι ασχολίες των ρόλων τους μέσα στο πλαίσιο της οικογένειας. Μόλις όλα τα παιδιά είναι έτοιμα, παρουσιάζουν έναν-έναν τους ρόλους, ξεκινώντας από την ομάδα που έχει τον ρόλο της μητέρας. Ένας/μια μαθητής/τρια χωρίζει τον πίνακα σε τόσα μέρη όσοι και οι ρόλοι και συγκεντρώνει στο αντίστοιχο πεδίο τις ασχολίες. Όταν τελειώσει η παρουσίαση των ρόλων, ο/η εκπαιδευτικός διαβάσει δυνατά όσα έχουν καταγραφεί για τον κάθε ρόλο ξεχωριστά και ενθαρρύνει τα παιδιά να αναζητήσουν τις διαφορετικές ασχολίες του ρόλου τους μέσα στην οικογένεια. Αυτό που απασχολεί τα παιδιά είναι για ποιο λόγο μέσα στην οικογένεια ασκούνται οι συγκεκριμένες ασχολίες από τα μέλη της. Έτσι, σκοπός είναι να προβληθούν τα στερεότυπα, οι αξίες, οι σκέψεις όλων ανάλογα με το κοινωνικό-οικονομικό-πολιτισμικό υπόβαθρο του/της κάθε μαθητή /-τριας.

9η διδακτική ώρα: Ο/Η εκπαιδευτικός κάνει αναδρομή στη δραστηριότητα της τρίτης ώρας με το παραμύθι, από όπου τους δείχνει μια συγκεκριμένη φράση: «Τότε η Δανάη θυμήθηκε πόσο στεναχωριέται η Ελένη όταν οι γονείς της δεν την αφήνουν να κάνει ό,τι και ο αδερφός της, μόνο και μόνο επειδή είναι κορίτσι. Τι αδικία!» Σε αυτήν υπονοείται ότι υπάρχουν διακρίσεις ανάμεσα στα αδέρφια λόγω του φύλου τους. Έτσι ξεκινάει μια συζήτηση σχετικά με αυτό το θέμα. Στη δραστηριότητα «Πες μου το φύλο σου να σου πω τον ρόλο σου», μέσα από αυτήν τη συζήτηση, ο/η δάσκαλος/α προτρέπει τα παιδιά να σκεφτούν πάνω σε ένα αναστοχαστικό ερώτημα: «Αν έχετε μεγαλύτερα αδέρφια, ποιος ήταν ο ρόλος τους μέσα στην οικογένεια όταν ήταν στην ηλικία σας εξαιτίας του φύλου τους;» και «Αν έχετε μικρότερα αδέρφια, ποιος πιστεύετε ότι θα είναι ο ρόλος τους μέσα στην οικογένεια εξαιτίας του φύλου τους όταν θα είναι στην ηλικία σας;». Διευκρινίζεται ότι οι ερωτήσεις διανέμονται

ανάλογα με τις ηλικίες των αδελφών των μαθητών/τριών. Αφού όλα τα παιδιά καταγράψουν τις σκέψεις τους σε ένα φύλλο χαρτί, διαβάζουν τις απαντήσεις τους στην ολομέλεια.

10η διδακτική ώρα: Ο/Η εκπαιδευτικός δείχνει ένα βίντεο σχετικά με την έμφυλη ισότητα που ονομάζεται «Τα παιδιά εξηγούν την έμφυλη ισότητα». Στη συνέχεια, αφού ολοκληρωθεί το βίντεο, τους αναθέτει να του/της το περιγράψουν. Έπειτα, ο/η εκπαιδευτικός χωρίζει τυχαία τα παιδιά σε δυο μεγάλες ομάδες (χωρίζει την τάξη στη μέση) και στη δραστηριότητα με τίτλο «Picassos Vivaldi» και τους αναθέτει διαφορετικές εργασίες. Η μία ομάδα καλείται να συνθέσει ένα ποίημα για την ισοτιμία των δύο φύλων και η άλλη να φτιάξει μια ζωγραφιά για το ίδιο θέμα. Αργότερα, αυτά μπορούν να κολληθούν στον τοίχο του σχολείου, για να ενημερωθούν όλα τα μέλη του σχολείου. Θα μπορούσαν να γίνουν και περισσότερα έργα ώστε να γίνει μια μικρή έκθεση με ξενάγηση από τα ίδια τα παιδιά και να φτιαχτεί πρόσκληση και να καλέσουν τους γονείς και τα μέλη της κοινότητας για να υπάρξει άνοιγμα στην κοινωνία.

Διάχυση δράσης -Αναστοχασμός

Μετά την ολοκλήρωση και της δέκατης διδακτικής ώρας ακολουθεί η δραστηριότητα ευαισθητοποίησης του κοινού -μια ανοιχτή εκδήλωση που θα πραγματοποιηθεί στην αίθουσα εκδηλώσεων του σχολείου- με απώτατο σκοπό των αναστοχασμό τόσο των εμπλεκόμενων μαθητών/τριών όσο και των προσκεκλημένων. Τα παιδιά θα προβάλουν βίντεο που δημιουργήθηκε εκτός σχολικών ωρών από τα ίδια σχετικά με την ισοτιμία και τη διάκριση ανάμεσα στα δύο φύλα. Στη συνέχεια χωρισμένα σε δύο ομάδες θα παρουσιάσουν ένα σκετς (παιχνίδι ρόλων). Η μία ομάδα θα διαδραματίσει τον ρόλο της παραδοσιακής οικογένειας και η άλλη θα έχει τον ρόλο μιας πιο σύγχρονης μορφής. Η εκδήλωση φτάνει στο τέλος της με την αλληλεπίδραση του κοινού με τους/τις μαθητές/τριες. Εδώ, κάποια από τα παιδιά θα διαλέξουν από έναν άντρα και μια γυναίκα το καθένα και θα τους προσκαλέσουν να ανέβουν στη σκηνή. Τότε, θα τους θέσουν διάφορες ερωτήσεις αναφορικά με τη μορφή της δικής τους οικογένειας. Ερωτήσεις όπως:

Ποιος έχει αναλάβει την φροντίδα των παιδιών;

Ποιον ρόλο έχεις επωμιστεί στη δική σου οικογένεια;

Ποια συναισθήματα σου προξένησαν τα όσα είδες στη σημερινή εκδήλωση;

Με βάση αυτά που είδες και άκουσες σε ποια μορφή οικογένειας θεωρείς ότι ανήκει η δική σου;

Τι είναι αυτό που θα ήθελες να αλλάξεις στην καθημερινότητά σου για την επίτευξη ισοτιμίας ανάμεσα στα φύλα;

Ποια στερεότυπα επικρατούν ανάμεσα στα δύο φύλα και γιατί;

Για ποιο λόγο υπάρχουν οι διακρίσεις ως προς το φύλο;

Πώς μπορούμε συλλογικά να δράσουμε από δω και στο εξής για την εξάλειψη των φυλετικών διακρίσεων;

Να σημειωθεί ότι στην έξοδο της αίθουσας εκδηλώσεων θα υπάρχει ένα βιβλίο «Ισότητα-Διακρίσεις: 1-0» όπου οι πάντες θα κληθούν να καταγράψουν τις εντυπώσεις, τα συναισθήματά τους αλλά και ένα σχετικό σύνθημα. Το περιεχόμενο του βιβλίου θα αξιοποιηθεί στη συνέχεια αναστοχαστικά στην τάξη όπου θα κατατεθούν οι σκέψεις, οι ερμηνείες, τα συναισθήματα και οι εμπειρίες των παιδιών από την όλη τους συμμετοχή στις δραστηριότητες.

Πιθανές προεκτάσεις

Το παρόν διδακτικό σενάριο θα μπορούσε να επεκταθεί και σε άλλες πτυχές του ζητήματος, έμφυλες διακρίσεις στον εργασιακό τομέα αλλά και σε θέματα όπως είναι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν για την οικογένεια από τη «Χάρτα των δικαιωμάτων του Παιδιού» καθώς και οι ρόλοι των δύο φύλων που προκύπτουν ως απόρροια ενός διαζυγίου στις μονογονεϊκές οικογένειες.

Σύνοψη

Καθώς η εκπαίδευση αποτελεί βασικό πεδίο για την αντιμετώπιση της ανισότητας των φύλων και την αμφισβήτηση των παραδοσιακών έμφυλων προτύπων (Yuliantietal., 2023) στην παρούσα εργασία παρουσιάστηκε ένα διδακτικό σενάριο που προωθεί τον πέμπτο Βιώσιμο Στόχο της Ανάπτυξης του ΟΗΕ έχοντας κατ' επέκταση ως αιώτατο σκοπό οι μαθήτριες και οι μαθητές να αναγνωρίσουν και να κατανοήσουν ζητήματα που αφορούν την προώθηση της έμφυλης ισότητας μέσα από το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής και των Θρησκευτικών της πέμπτης τάξης του δημοτικού σχολείου. Και τούτο διότι μέσω της εκπαίδευσης και ιδιαίτερα μέσα από βιωματικές και αναστοχαστικές δραστηριότητες, οι μαθητές/τριες δύνανται να καλλιεργούν δεξιότητες κριτικής σκέψης που τους/τις βοηθούν να αναγνωρίζουν τους όποιους έμφυλους ρόλους επιβάλλονται από το κοινωνικό τους περιβάλλον (Pitsou & Theocharidi, 2024). Η πρώιμη παιδική ηλικία είναι μια κρίσιμη περίοδος για να εμφυσήσουμε αρχές ένταξης, ισότητας και δικαιοσύνης (Berk, 2013). Καθώς τα παιδιά διανύουν μια σημαντική αναπτυξιακή περίοδο, το σχολείο παίζει πρωτεύοντα ρόλο στην ευαισθητοποίησή τους γύρω από τις αρχές της ισότητας και των μη διακρίσεων, συμβάλλοντας στη δημιουργία μιας πιο δίκαιης κοινωνίας (Connell, 2009). Οι μαθητές και οι μαθήτριες που συμμετέχουν ενεργά σε τέτοιου είδους προγράμματα έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν μια κριτική στάση απέναντι στις ανισότητες, τόσο σε προσωπικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο, δημιουργώντας έτσι τις βάσεις για έναν κόσμο με λιγότερες διακρίσεις και αποκλεισμούς.

Βιβλιογραφία

Aikman, S., & Unterhalter, E. (2005). *Beyond access: Transforming policy and practice for gender equality in education*. Oxfam GB.

Bee, European Program «Bee Boosting Gender Equality in Education» (2015, Ιανουάριος 15). *Δείξε μου το φύλο σου να σου πω το μέλλον σου (αγόρι)*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=VwKPpYJYYk8>

Bee, European Program «Bee Boosting Gender Equality in Education» (2015, Ιανουάριος 15). *Δείξε μου το φύλο σου να σου πω το μέλλον σου (κορίτσι)*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=g9rBHAcQCM>

Berk, L.E. (2013). *Child development*. 9th eds. Pearson.

Blumberg, R. L. (2008). The invisible obstacle to educational equality: Gender bias in textbooks. *Prospects*, 38(3), 345–361. <https://doi.org/10.1007/s11125-009-9086-1>

Γιαβρίμης Π. (2020). *Εισαγωγή στο σχεδιασμό της διδασκαλίας στην Κοινωνιολογία. Ένα μοντέλο μετασχηματικής διδακτικό-παιδαγωγικής προσέγγισης*. Gutenberg.

Connell, R. W. (2009). *Gender in world perspective* (2nd ed.). Polity Press.

European Institute for Gender Equality.(2024). *Έμφυλες ανισότητες*. Ανακτήθηκε στις 15/1/2025 από:
https://eige.europa.eu/publications-resources/thesaurus/terms/1181?language_content_entity=el

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. (2022). *Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος των Θρησκευτικών στο Δημοτικό και στο Γυμνάσιο*. Ανακτήθηκε στις 10/1/2025 από:
<https://iep.edu.gr/index.php/el/thriskeftika>

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. (2022). *Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής στις Ε' και στις ΣΤ' τάξεις του Δημοτικού*. (2022). Ανακτήθηκε στις 15/1/2025 από:
https://iep.edu.gr/services/eduguide/iframes/education-guide-datefilters/index.php?gv_a=view-file&fid=94a33bfe9b5c35e488918be4a6966479ae4df53468739dcca25c08c1ebb20aff

Νικολακάκη, Μ. (2011). *Η Κριτική Παιδαγωγική στο Νέο Μεσαίωνα: Προκλήσεις και Δυνατότητες*. Στο Μ. Νικολακάκη (Επιμ.), *Η Κριτική Παιδαγωγική στον νέο μεσαίωνα*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.

ΟΗΕ. (2015). *Στόχος 5 - Ισότητα των Φύλων*. Ανακτήθηκε στις 15/1/2025 από:
<https://unric.org/el/%cf%83%cf%84%ce%bf%cf%87%ce%bf%cf%83-5-%ce%b9%cf%83%ce%bf%cf%84%ce%b7%cf%84%ce%b1-%cf%84%cf%89%ce%bd-%cf%86%cf%85%ce%bb%cf%89%ce%bd/>

Pitsou, C & Theocharidi, A. (2024). *Integrating Democratic Principles in Early Childhood Education through an Art Program for Gender Equality*. *European*

Journal of Alternative Education Studies, 9(2), 244-257. <http://dx.doi.org/10.46827/ejae.v9i2.5725>

Πρασίνου, Ε. (2017). *Το λουλούδι της Ισότητας*. Ανακτήθηκε στις 15/1/2025 από: <https://www.ebooks4greeks.gr/to-louloudi-ths-isothtas>

Sleeter, C. E. (2014). Multiculturalism and education for citizenship in a context of Neoliberalism. *Intercultural Education*, 25(2), 85–94. <https://doi.org/10.1080/14675986.2014.886356>

Συμβούλιο της Ευρώπης (2016). *Ζώντας μαζί ως ίσοι σε πολιτισμικά ποικιλόμορφες δημοκρατικές κοινωνίες. Ένα μοντέλο των δεξιοτήτων που απαιτούνται για τη συμμετοχή στη δημοκρατική κουλτούρα*. Εκδόσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ανακτήθηκε στις 12/1/2025 από: https://www.living-democracy.com/wp-content/uploads/2019/10/CDC_EL.pdf

UNESCO. (nd). *Gender equality and education. From access to empowerment*. Ανακτήθηκε στις 10/1/2025 από: <https://www.unesco.org/en/gender-equality/education> Gender equality charter. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Yulianti, E., Sally, N., & Risdiana, A. (2023). Building Political Awareness of Gender for The Young Learners. *ThufuLA: Jurnal Inovasi Pendidikan Guru Raudhatul Athfal*, 11(1):87-106. doi: <http://dx.doi.org/10.21043/thufula.v11i1.20400>

Παράρτημα

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Θέμα : Η δημιουργία του ανθρώπου

Οι ερωτήσεις που ακολουθούν, αφορούν το βίντεο που είδατε και το κείμενο που διαβάσατε. Απαντήστε με προσοχή.

1. Ποιο από τα δύο φύλα έπλασε πρώτο ο Θεός;
 2. Από τι δημιουργήθηκε ο Αδάμ;
 3. Από τι δημιουργήθηκε η Εύα;
 4. Που ζούσαν ο Αδάμ και η Εύα;
 5. Τι μπορούσαν να φάνε ο Αδάμ και η Εύα;
6. Ακολούθησαν και οι δύο τον νόμο που έδωσε ο Θεός; Αν όχι, ποιος παράκουσε πρώτος;
7. Ποιες ήταν οι συνέπειες που είχε αυτή η πράξη;
8. Ποια ήταν η αντίδραση του Θεού σε αυτό το γεγονός;

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Θέμα : Οι ρόλοι μέσα στην οικογένεια

Στις φωτογραφίες που ακολουθούν, κυκλώστε / επιλέξτε εκείνη που συναντάτε περισσότερο στην οικογένειά σας.

Πηγή: <https://images.app.goo.gl/pCksmvqEJ52vTWBb7>

Πηγή: <https://images.app.goo.gl/bRfNxTRDmoMIfUN9>

7

Πηγή: <https://images.app.goo.gl/MmAtnAAvpatPOZvL8>

Πηγή: <https://images.app.goo.gl/t3evkRm4UbyHWooi8>

Πηγή: <https://images.app.goo.gl/n8p7hRpxnXxboscA>

Πηγή: <https://images.app.goo.gl/c1g4Hb2>

Πηγή:
<https://images.app.goo.gl/VqqDNkyD7yrqejJX6>

Πηγή: <https://images.app.goo.gl/Yta8kGcX4iXPkRLc8>

Πηγές :
<https://images.app.goo.gl/zcVFdxKXrafxCk1u7>&<https://images.a>

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3

Θέμα : Οι διάφορες μορφές της οικογένειας

Η παρακάτω εικόνα απεικονίζει διαφορετικές μορφές οικογένειας. Με τη βοήθεια των λέξεων που σας δίνονται, συμπληρώστε σε κάθε κουτάκι την αντίστοιχη οικογένεια :
οικογένεια χωρίς γάμο, εξαμελής, τριμελής, πυρηνική, ζευγάρι, τετραμελής, εκτεταμένη, επταμελής, πενταμελής, μονογονεϊκή

ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

 <input type="text"/>	 <input type="text"/>	 <input type="text"/>
 <input type="text"/>	 <input type="text"/>	 <input type="text"/>

Πηγή: <https://images.app.goo.gl/eXUMyxoW2LX29tof6>

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 4

Τάξη : Ε΄

Θέμα : Ισοτιμία και Διάκριση

Το σταυρόλεξο της ισότητας!

Crossword

Across:

- 3** Και τα 2 φύλα πρέπει να συμμετέχουν με τον ίδιο τρόπο στις.....
- 4** Οι άντρες και οι γυναίκες αντιμετωπίζουν διακρίσεις λόγω αυτού (γενική)
- 5** Απεικονίζονται μέσω αυτής και τα 2 φύλα στην Εκκλησία (γενική)
- 7** Και τα δύο φύλα έχουν ίσα
- 9** Οι άνθρωποι την αντιμετωπίζουν λόγω της διαφορετικότητάς τους
- 10** Ο πρώτος άνθρωπος που δημιουργήθηκε απο τον Θεό

Down:

- 1** Μορφή οικογένειας που αποτελείται απο έναν γονέα
- 2** Έχω διαφορετικό...στο σπίτι απο ότι στο σχολείο
- 6** Σε αυτή την οικογένεια μένουν και οι παππούδες
- 8** Όταν όλα τα φύλα αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο

*Τα φύλλα εργασίας και το σταυρόλεξο αποτελούν δημιουργίες των δύο πρώτων συγγραφέων.

Το σταυρόλεξο φτιάχτηκε με την εφαρμογή: CrosswordComplier 11 Demo.

